

PAVOJINGI ŽAIDIMAI VIRTUALIOJE ERDVĖJE

Internetė pasirodė žinia, kad mokiniai pradėjo domėtis vadinamosiomis „mirties grupėmis“, kurių šaknys – Rusijoje. Šis „judėjimas“ turi daug pavadinimų: „Tichij dom“ (tylus namas), „Dom kitov“ (banginių namas), „Sinij kit“ (mėlynasis banginis), „Pažadink mane 4.20“, susikūrė juos pamėgdžiojančios grupės. Dauguma tokių grupių platina itin neigiamą informaciją ir emociškai sunkius tekstus, suicidines nuotraukas, dalijasi muzika. Visų šių judėjimų esmė yra vaikus masinančių „specialių taisyklių“ nustatymas - jie turi vykdyti tam tikras užduotis, dažniausiai susijusias su skausmo sau sukėlimu (pavyzdžiui, išsipjaustyti ant rankos banginį) ir atsiskaityti dėl jų savo „kuratoriumi“. Kuomet vaikas/paauglys yra pakankamai paveiktas ir įtrauktas į veiksmą, o administratorius nusprendžia, kad „jau laikas“, paaugliui yra išsiunčiamas vaizdo arba audio įrašas, kuriame yra koncentruotai išvardintos visos jo „problemos“ ir kaip vienintelė galima išeitis yra įvardijama savižudybė.

Įsitraukę į žaidimą ir atskleidę savo tam tikrą asmeninę informaciją vaikai/paaugliai vėliau yra šantažuojami. Bandantiems pasitraukti iš „judėjimo“ yra grasinama susidorojimu su jų artimaisiais.

Pagal Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso **133 straipsnis: „Sukurstymas nusižudyti ar privedimas prie savižudybės“** yra nusikaltimas.

SPECIALISTAI, DIRBANTYS SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS SRITYJE, TĖVAMS REKOMENDUOJA:

- **Atkreipti dėmesį ir domėtis**, su kuo vaikas/paauglys bendrauja internete, **tikrinti** vaiko socialinių tinklų paskyras ir grupes, kuriose jis yra užsiregistravęs, **stebėti** jų bendravimą socialiniuose tinkluose;
- **Prižiūrėti**, kokią medžiagą vaikas/paauglys viešina internete; pagal galimybes, **nustatyti „tėvų kontrolės“** funkcijas visuose vaiko naudojamuose įrenginiuose;
- **Stebėti** vaiko psichologinę būseną; **tikrinti** vaiko odos paviršių, ar ten nėra įvairių formų pjautinių pažeidimų;
- Kilus įtarimui, kad vaikas/paauglys dalyvauja žaidime, kreiptis pagalbos į mokyklos psichologą, socialinį pedagogą, pranešti policijai, informuoti mokyklą.

Atkreipiame dėmesį, kad labai svarbu kalbėtis su vaiku, jį išklausti, skatinti vaiką dalintis mintimis ir jausmais, susidūrus su sunkumais, padrąsinti paprašyti pagalbos. Tik kalbant su vaiku ir įspėjant apie galimus pavojus, įmanoma apsaugoti savo vaikus.

REKOMENDACIJOS MOKYTOJAMS/TĖVAMS:

- **Informuokite vieni kitus (tėvus/auklėtojus)** apie pasikeitusią vaiko/paauglio būseną, elgesį.
- **Informuokite mokyklos specialistus** apie pasikeitusią vaiko/paauglio būseną, elgesį.
- Jūs arba specialistai turėtumėte **pasikalbėti su vaiku/paaugliu** apie tai, kaip jis jaučiasi, stiprinti pasitikėjimą savo jėgomis, suteikti kuo daugiau žinių apie žaidimo rizikas, pasekmes ir kaip saugiai bendrauti internetu.
- **Jeigu vaikas/paauglys dalyvauja žaidime, padėkite išeiti, skatinkite blokuoti įtartinus asmenis, ignoruoti jų žinutes. Vaikui nuolat kartoti, kad įsitraukus į žaidimą, visada galima iš jo išeiti nepaisant grasinimų.**
- **Padėkite vaikui užpildyti (galima ir anonimiškai) formą www.draugiskasinternetas.lt.**
- **Nukreipti vaiką ieškoti pagalbos** į mokyklos psichologą, socialinį pedagogą arba Mažeikių r. pedagoginę psichologinę tarnybą 8 443 20341, Jaunimo liniją 8 800 28888; Vaikų liniją 116 111.

Daugiau informacijos: „Patarimai tėvams apie vaikų saugumą internete“ adresu:

http://www.vaikystebesmurto.lt/_sites/paramosvaikamscentras/media/images/Biblioteka/2011_02_08_patarimai_tevams_apie_vaiku_sauguma_internete.pdf

REKOMENDACIJOS VAIKAMS/ PAAUGLIAMS
JEI TU ĮSITRAUKEI Į PAVOJINGĄ ŽAIDIMĄ:

- **Pasakyk apie tai suaugusiam žmogui**, kuriuo pasitiki. Pagalvok, kas jis galėtų būti – mama, tėtis, mokytoja, būrelio vadovas, psichologė, socialinė darbuotoja ar kitas suaugęs žmogus. Taip, tikrai nelengva apie tai kalbėtis, bet labai svarbu apie tai papasakoti suaugusiems, kad jie padėtų užkirsti kelią tolimesniems veiksams.
- **Nedelsiant išei iš žaidimo, blokuok įtartinus asmenis, ignoruok jų žinutes. Pradėjus žaidimą žinok, kad galima išeiti nepaisant garsinimų.**
- **Užpildyk formą** apie neteisėtą turinį internete (galima anonimiškai) svetainėje www.draugiskasinternetas.lt Tai padės užkirsti kelią kitiems papulti į panašias pinkles.
- **Išsaugok** pokalbio su šiuo žmogumi žinutes, kad galėtum jas parodyti policijai kaip įrodymus, nes tai yra nusikaltimas.
- **Ieškok palaikymo** pas mokyklos psichologą, socialinį pedagogą ar kitą patikimą suaugusį.

Jei žinai, kad tavo draugas žaidžia pavojingus žaidimus ar pasikeitė jo elgesys, pranešk suaugusiam namuose ir mokykloje.

Daugiau informacijos: „Patarimai vaikams ir paaugliams apie saugumą internete“ adresu:
http://www.vaikystebesmurto.lt/_sites/paramosvaikamscentras/media/images/Biblioteka/2011_02_08_patarimai_vaikams_apie_sauguma_internete.pdf

SAVIŽUDYBĖS RIZIKOS ŽENKLAI

- Kalba arba juokauja apie savižudybę, perdėtai domisi mirties ar savižudybės temomis.
- Staigūs ir ryškūs elgesio pakitimai (pvz.: judrus ar net triukšmingas vaikas staiga pasidaro tylus, užsidaręs, arba atvirkščiai).
- Įtartinai tylus, nekalba, neatsako į klausimus.
- Neretai nutrūksta draugystė su bendraamžiais, atitolsta nuo šeimos.
- Blogėja mokymasis, mažėja interesų, atsiranda žalingi įpročiai, nepagrįstai rizikuoja.
- Galima išgirsti užuominų apie nenorą gyventi, gyvenimo beprasmiškumą, beviltiškumą, bejėgiškumą, vienišumą (tokios mintys išsakomos rašiniuose, pokalbiuose, matomos piešiniuose)
- Rodo atsisveikinimo ženklus (pvz.: gražina gautas dovanas, skolintus daiktus ir pan.).
- Emocinė būseną: nerimas, dirglumas, pyktis, netikėti emocijų protrūkiai, ryškūs nuotaikų svyravimai, išsiblaškytas, pasyvumas.
- Susiaurėjęs, vienas aplinkos ir savęs vertinimas: “Niekas manęs nemylė”, “Niekas nepasikeis” ir t.t.
- Pastebimi kūno sužalojimai (veido srityje, rankų, kojų pjaustymai, draskymo žymės).
- Mieguistas, apatiškas, vangus.

Parengė Mažeikių r. pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai